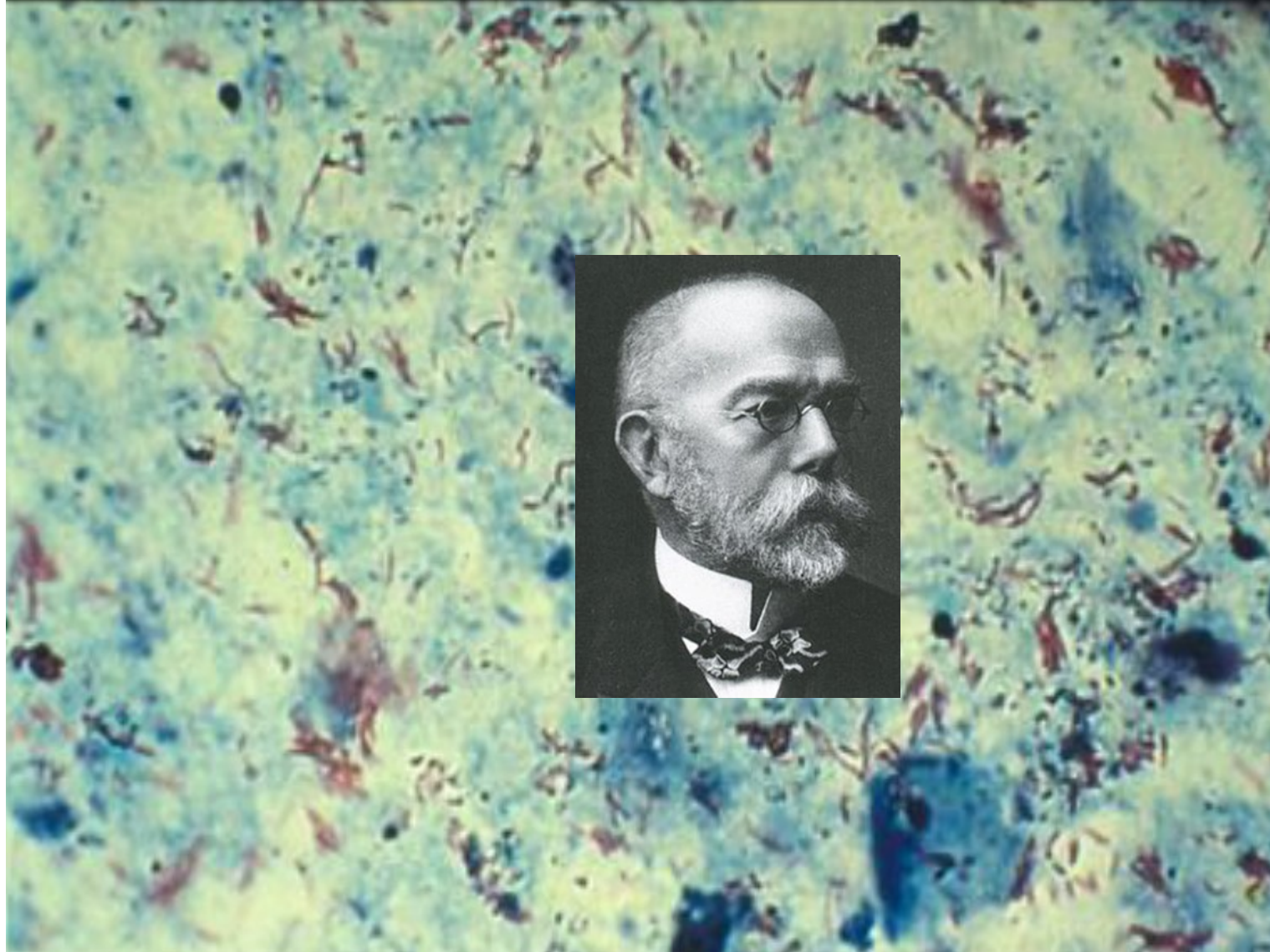

Tuberkulos finns det fortfarande?

Robert Koch upptäckte tuberkelbacillen år 1882

Mykobacterium Tuberculosis et Bovis et Afrikanum

TB är en gammal sjukdom fanns redan för 10 000 år sedan
kan man se i mumier från Egypten och Kina

”Kärt barn har många namn”

bröstfeber, bröstilska, lungröta, svinsot, lungsot, tärsot,
tvinsot, hektik pulmonell tuberkulosis, skrofler, vita
pesten, TBC, tuberkuloosi, Tuberkulosis
Tuberkulos, Tb

Historik

Sanatorier byggdes senare delen av 1800-talet

Början av 1900-talet

Dödligheten var stor

Vila, näringsrik mat, frisk och torr luft och solljus (D-vitamin)

Gasning och kollabering av lungan från 1920-talet (strypa syret till bakterierna)

Första medicinerna kom på 1940-talet, används än i dag.

VERKSTÄLL
ordnades
promenader
hvar om del
vare för
önskvärd

Besöksid
onsdagar
N. 4-5.

ROPA EJ
SOM OM NIVORE
I STÖNÖD. TALA
LÄGT OCH SANSAT!

GRÖT ÄR NYTTIGT
Lär dig äta gröt

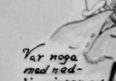

YET DU
vem du
sladdar om du
buktarm
temper?

UPPTÄDD HYVSAT
VID BORDET!

RUSA EJ
UPPINNAN ALLA ÄTT!

Var noga
med ned-
liggningen av
temperaturen

DAGORDNING FÖR PATIENTERNA VID VÄSTERÅSENS SANATORIUM

VARDAGAR. SÖN OCH HELGDAGAR.

KL. 7.30 Uppstigning

" 8-8.10 1sta frukost

" 8.10-8.30 Städning

" 8.30-9.15 Liggtur

" 9.30-10 2dra frukost

" 10-11 Ledigt

" 11-11.30 Promenad

" 11.30-1 Liggtur (eventuellt arbete)

" 1.15-1.35 Middag

" 2-3.30 Tystaturen

" 3.30 Temperaturlagning (på rummet)

" 4 Kaffe

" 4.15-5.15 Promenad, ledigt (eventuellt bad)

" 5.15-6 Liggtur

" 6.15-7 Kvällsmat

" 7-7.15 Aftonbön (frivillig)

" 7.15-7.30 Promenad (därefter ledigt)

" 8 Till sängs

" 8.30-9 Nedliggning av temperaturen och mätning

KLOCKAN RINGER NÄR DET ÄR TID ATT STIGA UPP FRÅN HALLEN.

PROMENAD ENDAST EFTER ORDINATION.

GÅ LÅNGSAMT.

KL. 8 Uppstigning

" 8.15 Morgonbön (frivillig)

" 9-9.30 Frukost

" 9.30-9.45 Liggtur

" 11-1 Promenad, ledigt

" 1.15 Middag

" 2-2.30 Gudstjänst (frivillig)

" 2.30-3 Tysta turen

" 3.20 Temperaturlagning (på rummet)

" 4.30 Kaffa

" 4.15-5.15 Promenad

" 5.15-6.15 Ledigt

" 6.15-7.15 Kvällsmat

" 7.15-7.30 Promenad (därefter ledigt)

" 8 Till sängs

" 8.30-9 Nedliggning av temperaturen och mätning

ALLA DAGAR SLÄCKT OCH TYST KL. 9.30

RADION AVSTÄNGES ALLA DAGAR KL. 10

Besöksid
sön- och
helgdagar
N. 11-1.

EVENTUELLT ARBETE
FÅR UTFÖRAS ENDAST
EFTER ORDINATION

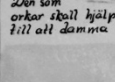

Spring aldrig i
trappor!

Uttör inga
ansträngande
företag!

Du som
orkar idoll hjälpa
till att damna!

Gubbla ej!
Gott humör
MORRÖN
MIDDAG
KVÄLL.

Under
tystturen är
tidningslämning
förbjuden.

Så här skall promenaderna
användas

GÅ LÅNGSAMT!

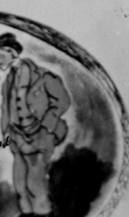
GARNA SÄ

FÖRSÖK
ATT GÅ RAK
I RYGGEN

Spotta ej på
marken. Använd
spott-flaska.

Spottflaskor
tillhandahållas
hos kassören.

Så opit är av stor nytta
VARJE LÖRDAGS
VÄGNING

Intag inga inoffensiva ställningar när
du sover

Intag inga inoffensiva ställningar när
du sover

Råd till lungsiktiga och deras omgifning

beträffande förhållandet inom hemmet

1. Den sjuke bör härda, stärka och spara sig.

Tvätta kroppen med kylslaget vatten hvarje dag.

Ömsa kläder, strumpor och skodon, då ni blifvit våt.

Ät lagad mat åtminstone 2 gånger om dagen.

Drick mycket mjölk, ej öl eller pilsnerdricka; om icke möjligen till måltid och då med största måttlighet. Förtär aldrig brännvin eller andra starka spritdrycker.

Begagna edra fristunder till att hämta hvila. Gå tidigt till sängs.

2. Den sjuke bör hålla sin kropp väl ren.

Tvätta ansiktet morgon och afton.

Rengör äfven skägget med tvål och vatten.

Borsta edra händer och naglar morgon och afton, dessutom före hvarje måltid.

Tag ett ljust bad minst två gånger i månaden.

Skölj eder i munnen med friskt vatten och borsta edra tänder morgon och afton.

Svälj icke ned upphostningarna.

3. Den sjuke bör skydda sin omgifning.

Hosta sakta och med slutet mun och vänd er så, att ni icke hostar på andra personer eller så, att familjens matvaror förorenas.

Håll näsduken och handen för munnen, när hostretningen är häftig.

Dela ej bädd med någon.

4. Spotta aldrig på golfet.

Använd spottkopp i hemmet och bär alltid spottflaska på er, så behöfver ni icke spotta i näsduken.

5. Oskadliggör upphostningarna.

Bränn upp dem, koka dem, gräf ned dem eller spola bort dem i afloppsledningen.

Rengör spottkärlen dagligen med hett vatten eller sodalut.

6. Var försiktig med den sjukes kläder, tvätt och matkär!

Låt aldrig någon annan begagna hans kläder, innan de blifvit smittrenade.

Lämna honom en ren näsduk hvarje dag.

Förvara hans tvätt i särskild säck eller påse och blöt den, innan den räknas upp samt byk den sedan i kokande sodalut.

Diska hans matkär!, knifvar och gafflar för sig och låt ej andra använda dem.

7. Rengör bostaden grundligt och ofta

Smutsa ej golfvet med leriga eller våta skodon, skura det ofta.

Piska och vädra ofta i fria luften möbler, mattor, gång- och sängkläder.

8. Sopa aldrig torrt

Sätt en rengjord och fuktad trasa om sopborsten.

Bränn upp soporna.

9. Håll luften frisk och ren i boningsrum och kök.

Hys ej öfverdrifven fruktan för drag.

Låt ett fönster stå öppet eller på glänt så mycket som möjligt.

Vädra väl ut sofrummet morgon och afton.

Håll kakelugnsluckor och spjäll stängda ett par timmar efter eldning, men låt dem eljest stå öppna natt och dag.

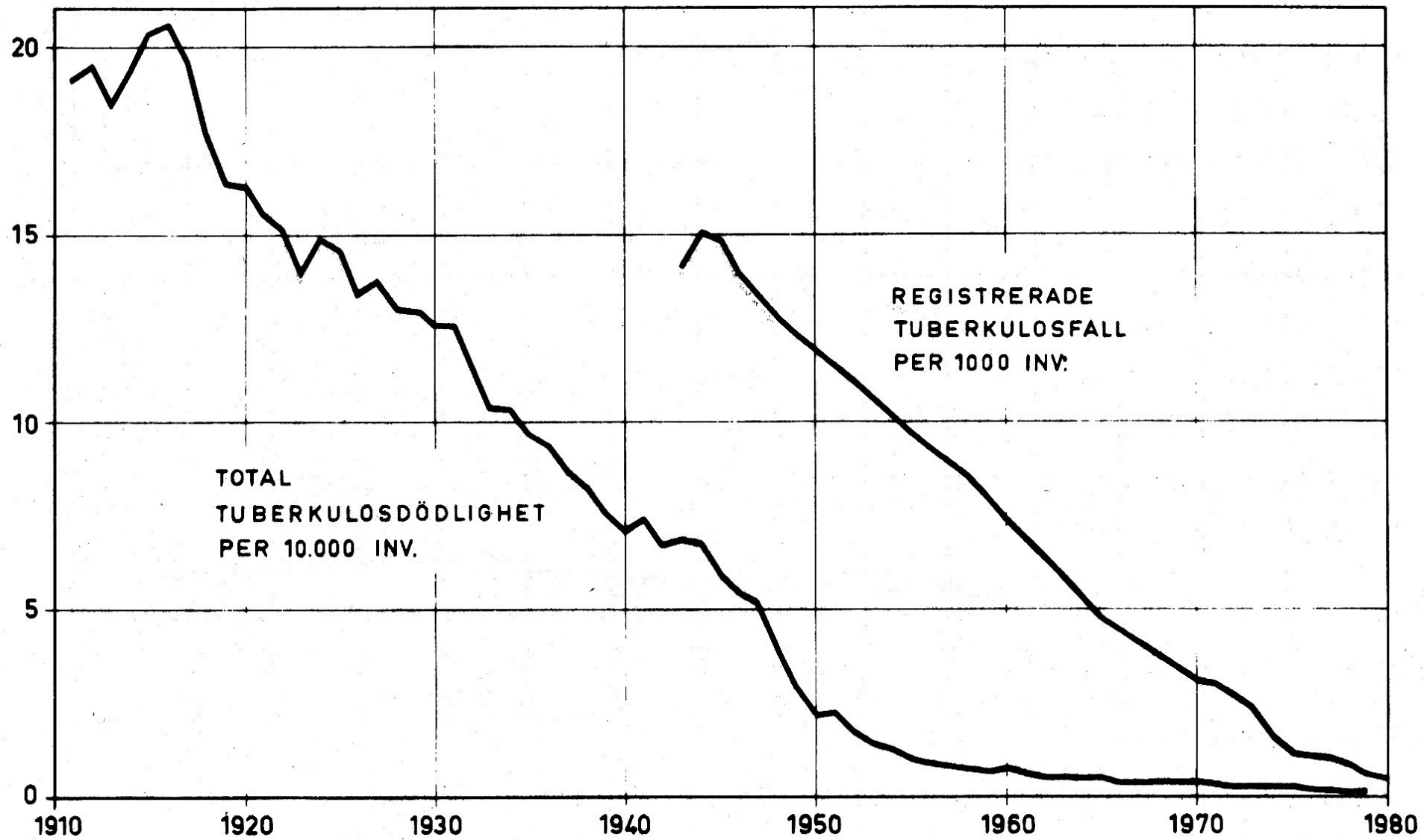
10. Skydda framför allt barnen för smitta

Tvätta dagligen deras kroppar, se noga till att deras händer och ansikte hållas rena.

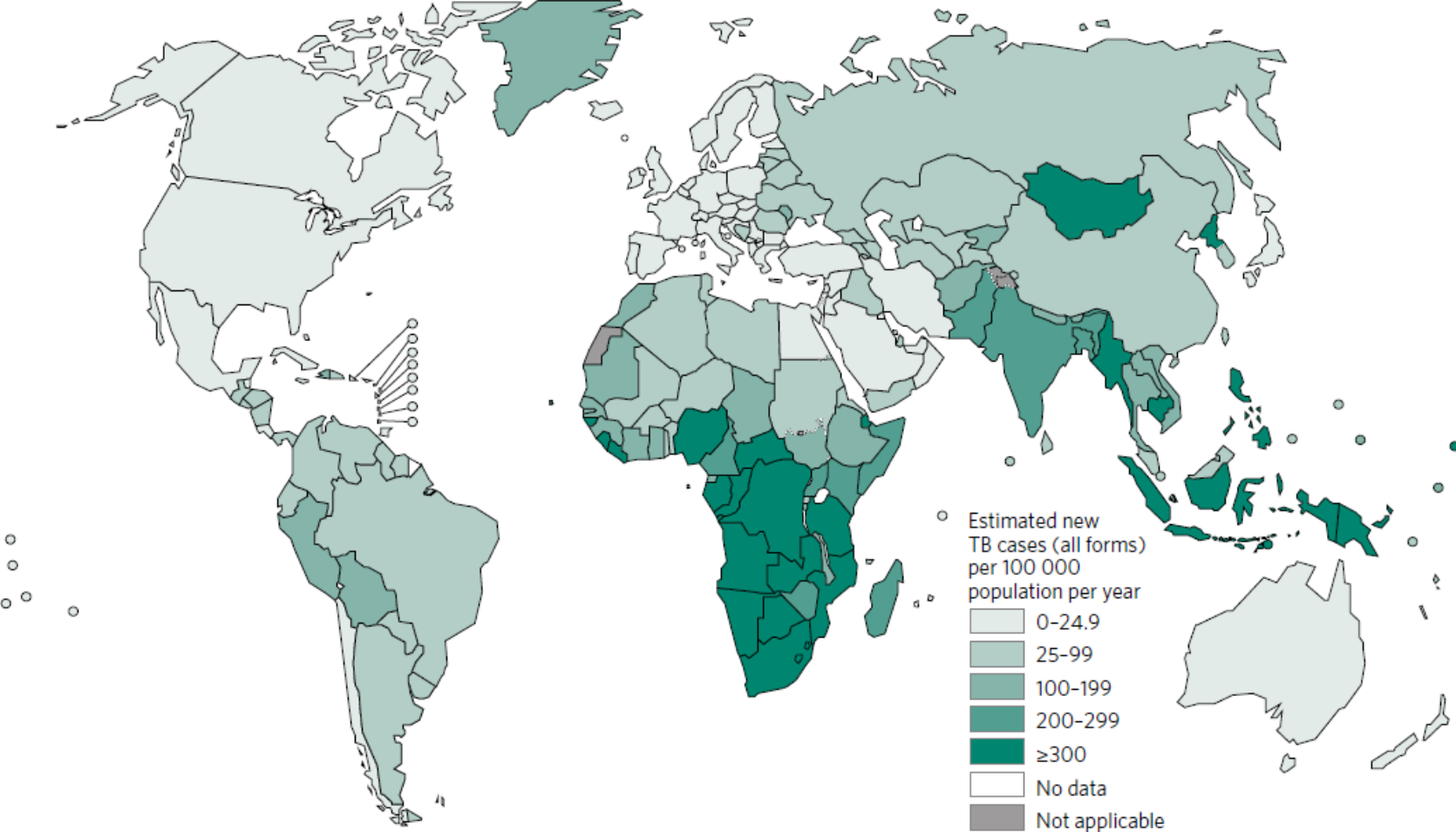
Vänj dem af med att suga på fingrarna. Låt dem ej krypa på smutsiga golv eller i trappor.

De böra ej sofva i samma rum som lungsiktiga, och sjuka eller främmande personer må ej tillåtas att kyssa barn.

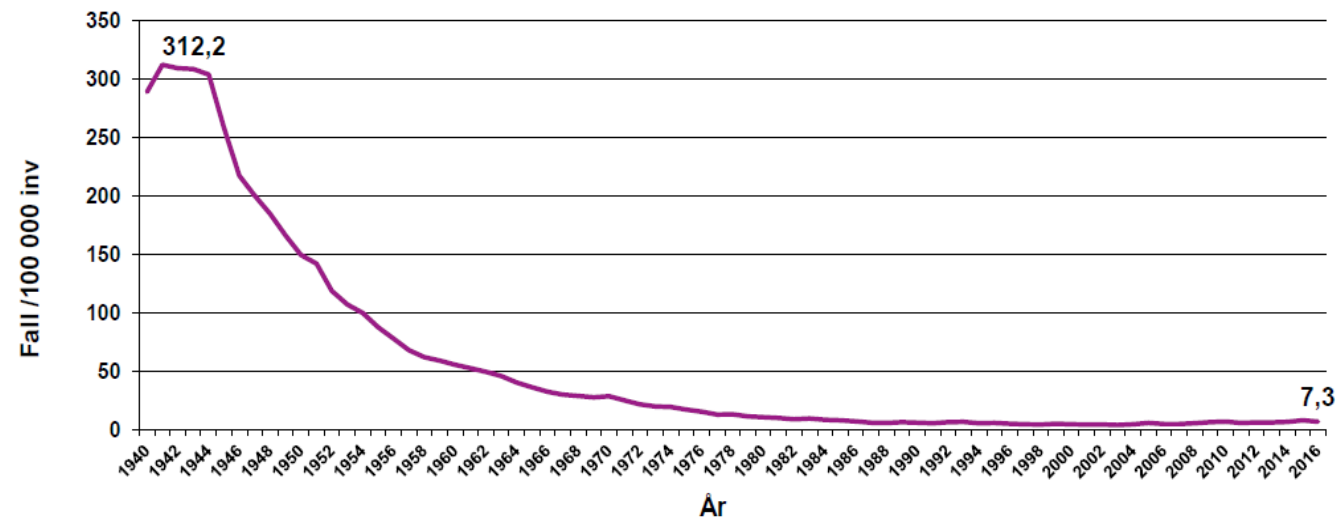
Lungsiktig moder får ej gifva di.

Estimated TB incidence rates, 2015

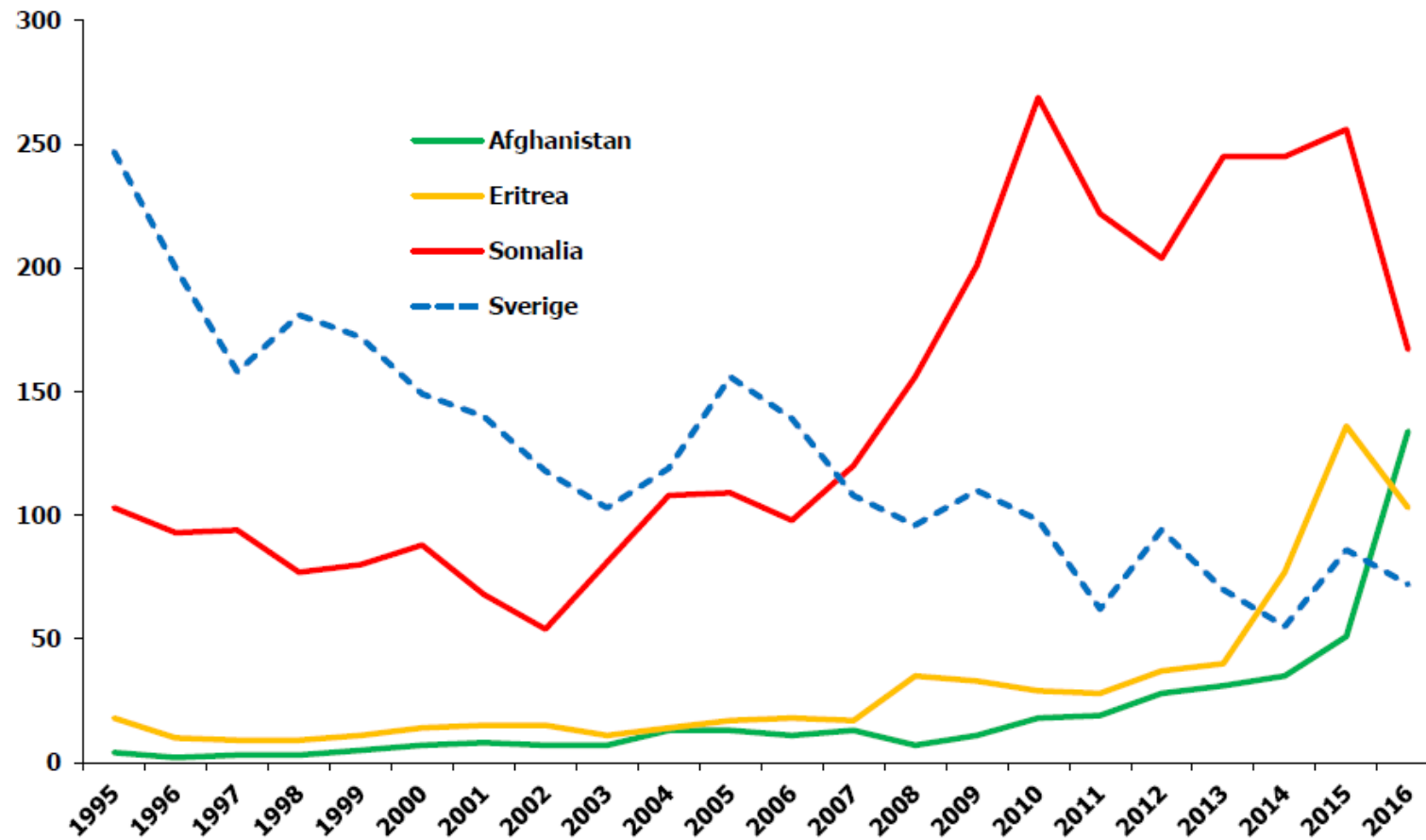

TB-incidens i Sverige 1940-2016

Antal TB-fall i Sverige 1995-2016

för de fyra vanligaste födelseländerna 2016

Tuberkulos i dag

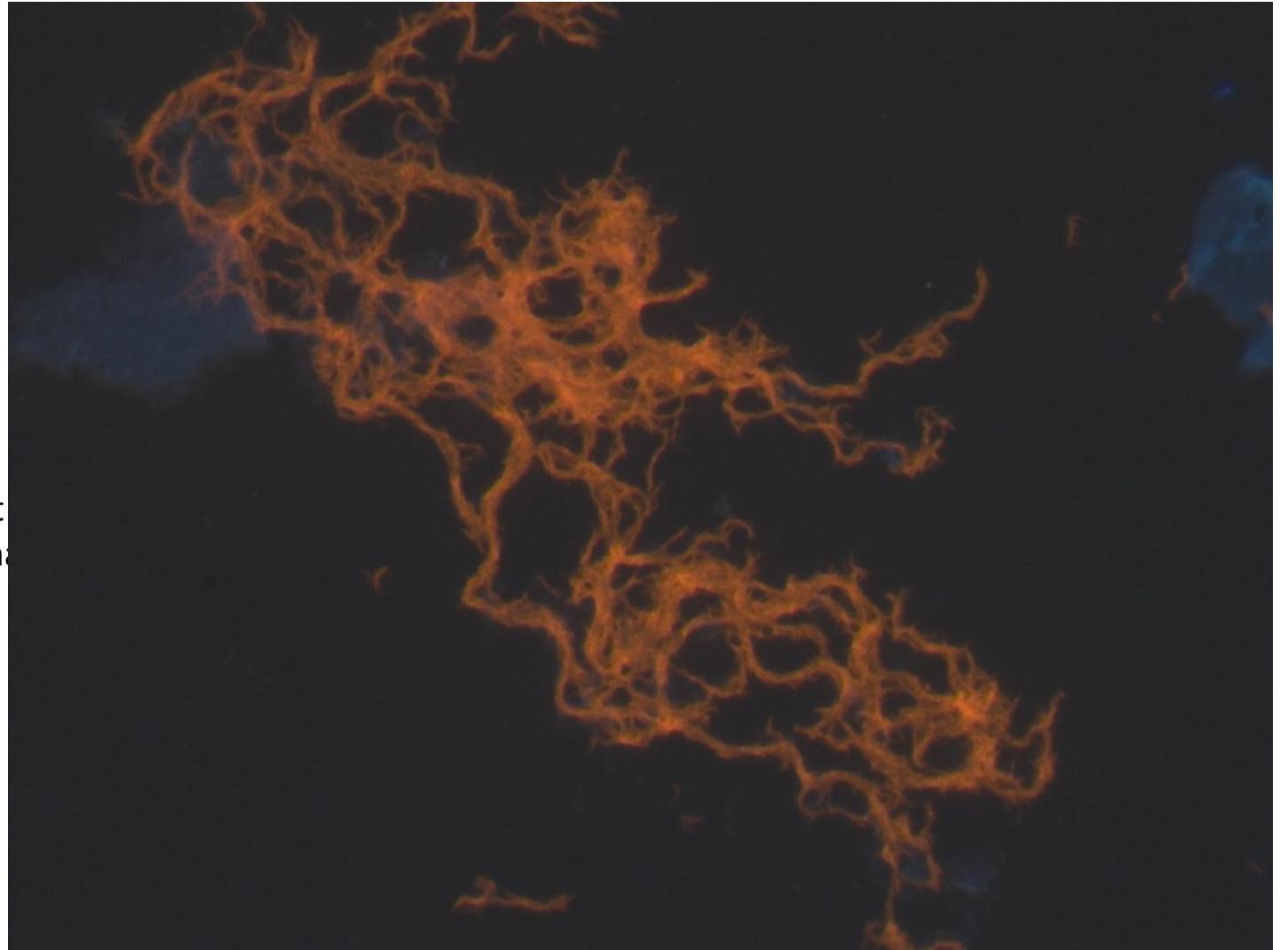
Tuberkulos var nästan utrotat i Sverige

1975 slutade den allmänna vaccineringen

Nu åter i Sverige p.g.a. allt mer globalt resande och invandring.

Men även äldre människor som kan ha blivit smittade i sin barn- och ungdom kan insjukna nu, då immunförsvaret förändras.

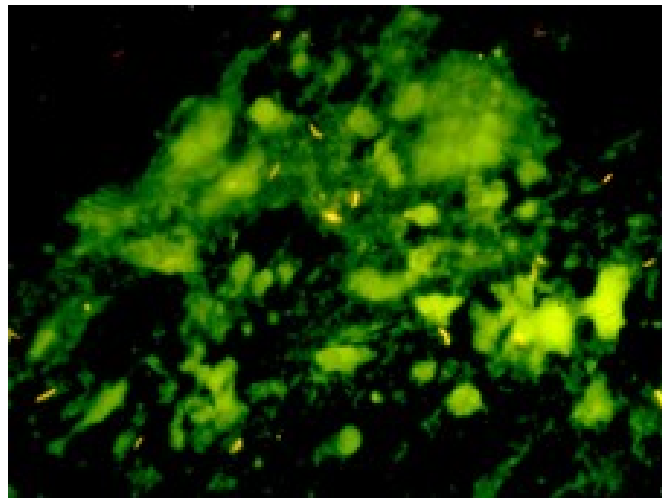
Viktigt med kunskap, för att förhindra smittspridning

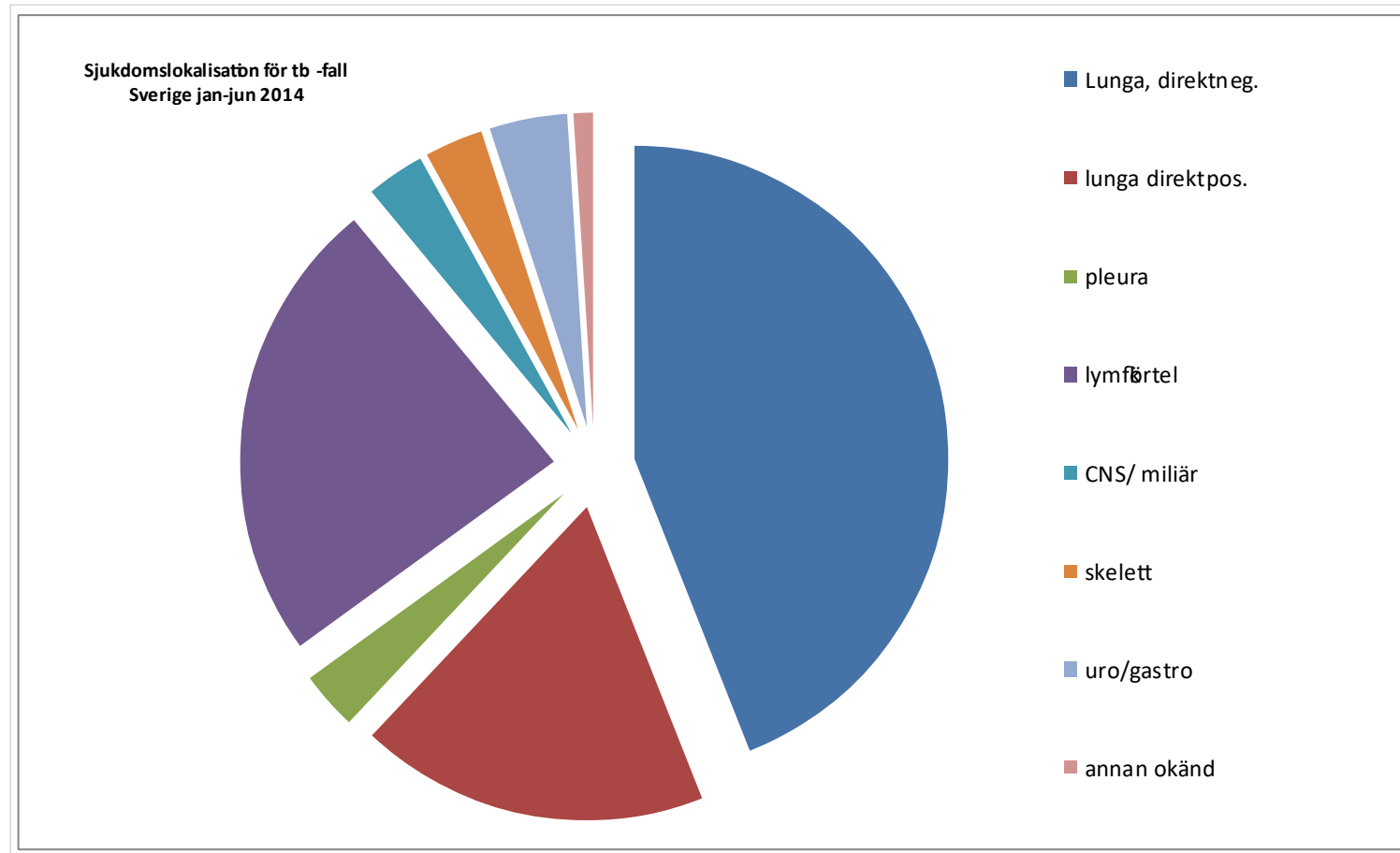
Syrafasta stavar

Vad är tuberkulos?

- En infektionssjukdom
- Orsakas av bakterien *Mycobacterium tuberculosis*
- Smittar luftburet
- Bakterien trivs i mörka fuktiga miljöer
- Angriper lungorna men även andra organ
- Bakterien delar sig var 20 timme

Vanligaste lokaliseringen för TB är lungorna = 65%

Symtom vid tuberkulos

- Svår långvarig hosta, ev blodig
- Aptitförlust, viktnedgång
- Nattnliga svettningar
- Ev.Mikroskopi-**positivt** sputumprov
- Odlingsspositiv i sputum
- Ibland röntgen förändringar eller kavern
- En tuberkulos annan del av kroppen är inte smittsam.

Hur ställs diagnosen

- Anamnes
- Lungröntgen
- Odling
- PPD
- Quantiferon

Standardbehandling av Tuberkulos

6 månaders behandling, man börjar med
minst 4 olika preparat.

Hur smittar tuberkulos

Luftburen smitta.

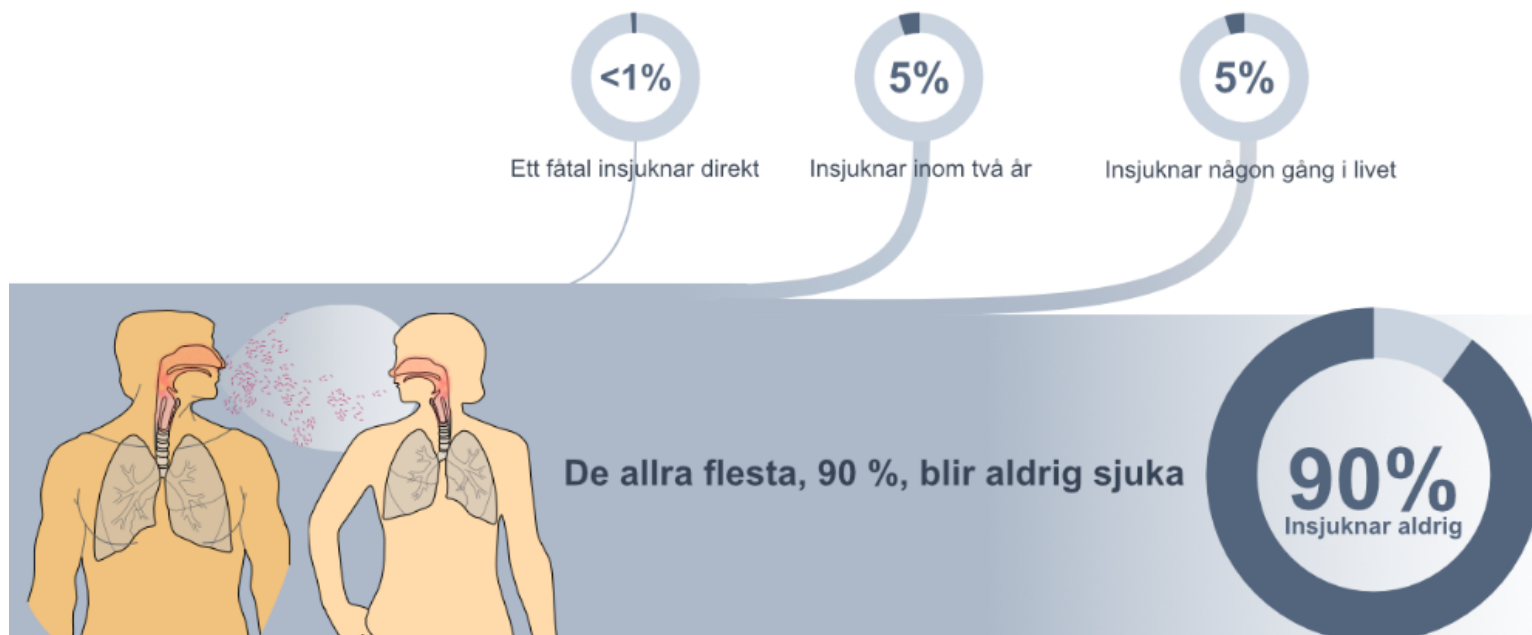
Vid en hög smittsam person krävs det minst 8 timmars nära kontakt i ett begränsat utrymme.

Vid lågtsmittsam Tb krävs betydligt längre tid.

Ungefär 1/3 del av jordensbefolkning är smittade av TB

Latent tuberkulos

3. Skyddsåtgärder

- BCG-vaccinering, är ett barnvaccin
- Andningskydd, för personal (FFP3) vid misstanke. Engångs, skall ej åter användas.
- Restriktioner för den sjuka att följa
- Smittspårning för begränsning av smitta
- Smitta anmäls enl. smittskyddslagen 2004:168

- **Individens skyldigheter** (Sml 3:4§)
- **Patienten** skyldig att lämna uppgifter
- **Kontakter** skyldiga att låta sig provtas

Smittspårning

Närkontakter

Personer med nära och långvarig kontakt med den sjuke. Huvudsakligen familjemedlemmar och hushållskontakter.

Närkontakt kan också definieras utifrån hur lång tid varit nära den sjuke:

Vid högsmittsam tuberkulos > 8 timmar
Vid lågsmittsam tuberkulos > 40 timmar

Mindre nära kontakter

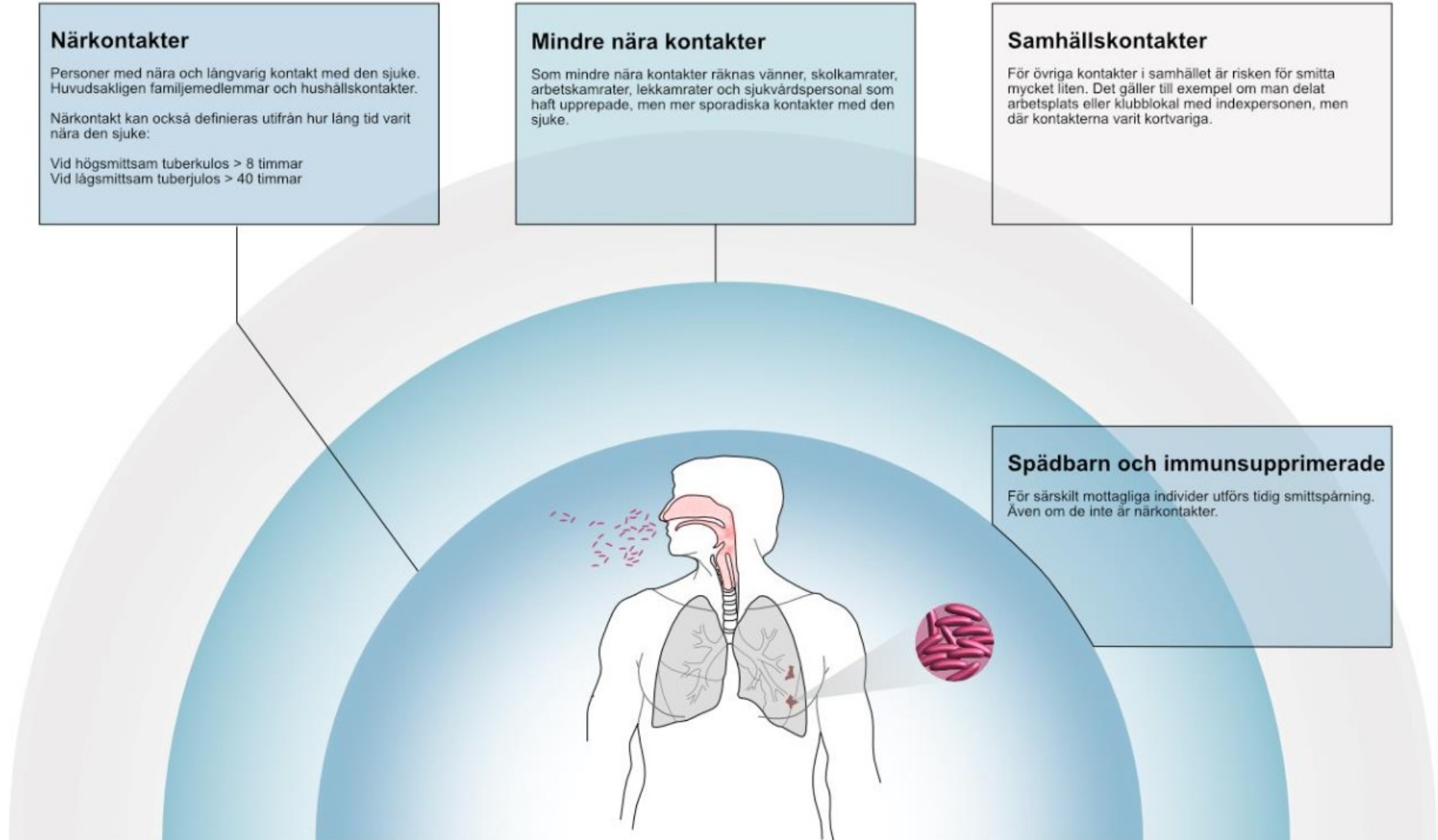
Som mindre nära kontakter räknas vänner, skolkamrater, arbetskamrater, lekkamrater och sjukvårdspersonal som haft upprepade, men mer sporadiska kontakter med den sjuke.

Samhällskontakter

För övriga kontakter i samhället är risken för smitta mycket liten. Det gäller till exempel om man delat arbetsplats eller klubblokal med indexpersonen, men där kontakterna varit kortvariga.

Spädbarn och immunsupprimerade

För särskilt mottagliga individer utförs tidig smittspårning. Även om de inte är närkontakter.

Hur går smittspårning till

- PPD
- QuantiFERON
- Lungröntgen
- Anamnes
- Smittspårning är för att förhindra vidare smitta, hitta och behandla sjuka, infomera om exp av TB.

Några frågor?

Tack!

